

Kamila Lisiecka
Ośrodek Czytelnictwa Chorych i Niepełnosprawnych
Wojewódzka Biblioteka Publiczna — Książnica Kopernikańska w Toruniu

Jubileusz 30-lecia Ośrodka Czytelnictwa Chorych i Niepełnosprawnych w Toruniu

Słowa kluczowe: *czytelnictwo niepełnosprawnych; jubileusz instytucji; Wojewódzka Biblioteka Publiczna — Książnica Kopernikańska w Toruniu*

Dnia 1 stycznia 2014 r. minęło 30 lat, kiedy w strukturze organizacyjnej Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej — Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu (WBP–KK) został utworzony nowy dział — Ośrodek Czytelnictwa Chorych i Niepełnosprawnych (OCCiN). Inicjatorem i organizatorem tego specjalistycznego działu, mieszczącego się w pięknym, niedawno odrestaurowanym średniowiecznym budynku na ul. Szczytnej 13 w Toruniu, był Franciszek Czajkowski. Misją zespołu ośrodka pod kierownictwem F. Czajkowskiego było umożliwienie osobom niepełnosprawnym kontaktu z książką, usprawnienie ich czytelniczo, ale także stworzenie takiego miejsca, gdzie osoba niepełnosprawna, często samotna, spotka drugiego człowieka. Przez 30 lat udało się stworzyć miejsce, które na stałe zagościło w życiu osób niepełnosprawnych w Toruniu. 30-letnia działalność ośrodka w ostatnim czasie została wyróżniona dwukrotnie, indywidualnie i zespołowo. Najpierw pod koniec ubiegłego roku z okazji jubileuszu 90-lecia WBP–KK, gdy dyrektor Teresa E. Szymorowska wręczyła Franciszkowi Czajkowskiemu (jako emeryt dalej czynnie pracuje w ośrodku) *Stellę Copernicanę*, największe wyróżnienie dla mecenasów biblioteki. Następnie, Departament Kultury i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Marszałkowskiego doceniając to, a przede wszystkim zasługi całego personelu ośrodka, włączył się w organizację obchodów 30-lecia Ośrodka Czytelnictwa Chorych i Niepełnosprawnych.

24 kwietnia 2014 r. w Urzędzie Marszałkowskim odbyła się uroczystość jubileuszowa, na którą zaproszono przedstawicieli instytucji współpracujących z ośrodkiem oraz związanych z nim przyjaciół i czytelników. Wicemarszałek Edward Hartwich wręczył nagrody Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego zasłużonym pracownikom ośrodka: Marii Skarżyńskiej, która razem z F. Czajkowskim stworzyła ten dział, oraz Arlecie Tuleyi i Katarzynie Kowalskiej. Z okazji jubileuszu подарowano ośrodkowi komputer multimedialny, z życzeniem, by dobrze służył niepełnosprawnym użytkownikom biblioteki. W czasie uroczystości dyrektor WBP–KK Teresa E. Szymorowska i kierownik OCCiN Maria Skarżyńska odznaką „Przyjaciel biblioteki” wyróżniły długoletnich i czynnie związanych z biblioteką czytelników, prowadzących punkty, pedagogów, a także młodzież aktywnie uczestniczącą w zajęciach dydaktycznych. W trakcie uroczystości odbyła się premiera krótkiego filmu o działalności ośrodka *Przeczytam wszystko*.

W ciągu 30 lat istnienia Ośrodek Czytelnictwa Chorych i Niepełnosprawnych zyskał dużą renomę i uznanie swoich użytkowników, środowiska ludzi niepełnosprawnych, także bibliotekarzy i pedagogów szkół specjalnych i ogólnodostępnych. Swoją strukturę stworzył na bazie biblioteki książek mówionych. Ze zbiorów zgromadzonych w bibliotece korzysta około 2000 czytelników rocznie. W ciągu 30 lat zgromadzono ok. 5800 książek mówionych na kasetach, płytach CD w formatach: MP3, Daisy i innych odczytywanych na urządzeniach odtwarzających. Z tych zbiorów korzystają przede wszystkim osoby niewidome, niedowidzące, dyslektycy oraz stale powiększające się grono osób starszych. Osobom unieruchomionym w domu, samotnym i niemogącym liczyć na pomoc rodziny, trzy razy w miesiącu pracownicy ośrodka dostarczają książki do domu. Oprócz typowej literatury czarnodrukowej zbiory są stale poszerzane o literaturę specjalistyczną z zakresu pedagogiki specjalnej, rehabilitacji, biblioterapii oraz literaturę piękną poruszającą problemy osób niepełnosprawnych. Dla najmłodszych są książeczki dla dzieci w formie książki-zabawki, bajki i opowiadania terapeutyczne, zabawki edukacyjne i gry dydaktyczne. Ośrodek posiada w swoich zbiorach własne publikacje, m.in. serię książek łatwych w czytaniu, np. *W bibliotece*, *W autobusie*, *W kościele*, *U lekarza*, a także inne wydawnictwa, które mają służyć utrwaleniu doświadczeń i pracy z czytelnikiem niepełnosprawnym. W ośrodku od lat, z mniejszym lub większym powodzeniem, gromadzone są książki drukowane dużą czcionką. W tym roku z inicjatywy ośrodka WBP-KK zakupiła nowe tytuły książek drukowanych dużą czcionką jako alternatywę dla osób niedowidzących, a niemogących się przekonać do książek czytanych przez lektora.

Działalność ośrodka rozszerzała się w miarę zwiększania się potrzeb środowiska osób niepełnosprawnych. Nie ogranicza się on do obsługi biblioteczno-informacyjnej. Prowadzi zajęcia biblioterapeutyczne z dziećmi i młodzieżą niepełnosprawną, indywidualnie i w grupach. Organizuje różnorodne formy pracy kulturalnej i czytelniczo-terapeutycznej w formie zajęć bibliotecznych oraz cyklicznych spotkań z czytelnikami czytelników. Odbywają się tu także prelekcje znanych toruńskich podróżników, miłośników literatury i muzyki. Grupa czytelników chętnie bierze udział w spotkaniach w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki. Ośrodek Czytelnictwa Chorych i Niepełnosprawnych zajmuje się również organizacją 25 punktów bibliotecznych w placówkach dla osób niepełnosprawnych. Są to domy pomocy społecznej, warsztaty terapii zajęciowej, zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze, szkoły specjalne i terapeutyczne, a także biblioteki miejskie regionu, nieposiadające w swoich zbiorach książek mówionych. Na pierwszym piętrze w budynku ośrodka mieści się Galeria Twórczości Osób Niepełnosprawnych, której celem jest promowanie twórczości tych osób oraz kształtowanie pozytywnych postaw wobec osób z niepełnosprawnościami. Obecnie w galerii można obejrzeć do 25 lipca 2014 r. wystawę pt. „Ośrodek Czytelnictwa Chorych i Niepełnosprawnych — przeszłość — teraźniejszość — przyszłość”



Fot. 1. Ośrodek Czytelnictwa Chorych i Niepełnosprawnych w Toruniu
Aut. Tomasz Dorawa. Źródło: Jubileusz Ośrodka Czytelnictwa Chorych i Niepełnosprawnych
w Toruniu: <http://vimeo.com/98550321>.